

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Sloga raste male stvari, a naloga sve pokvari. Nar. Pos.

Nepošteni se dopisi ne tiskaju. Priposlana se prima svakako po 5 av. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 av., za svaki redak više 5 av. Ili u slučaju opetovanja na pogodbe sa upravom. Novci se lijuju poštarskom naputnicom (sa-segno postale) na administraciju „Naše Sloga“. Ime, prezime i naj-bliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

Istari svakog četvrtka arču.

Dopisi ne vraćaju ako se i ne tiskaju.

Nebilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 3 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2/2 i 2 za pol-godinu. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija naša se u Via Carintia br. 25

Stanje učiteljstva na kvarnerskih otocima.

U Malom Selu, mjeseca Julija. (Dalje.)

Ovdje valja nam protumačiti zašto je taj učitelj spominjao komesara a ne političkog poglavara. Prije dolaska G. Zöchera upravljao je nekoliko mjeseca ovim kotarom pol. komesar gosp. Laščak. Mlad vam je to bio čovjek, te si možete pomisliti što se je s njim dogodilo kad je postigao toliku čast i moć. On je bio uvijek u poslu, trpio se je za svaku, kako da je htio pokazati svijetu, da je on srbija na čelu kotara, da tuboze od njega zavisi sudbina svih nas. Prem Slovenac rodum, ipak je naginjao orđje k talijanskoj struji, a mi držimo s toga razloga, da predobije za se „b a b u“ i sina joj „Somiera“ koja je dva listića ne samo svaki put čitao, nego bi nudio, da ih čitaju drugi, kad ih nebi on sam njima pročitao, tako da je skoro svaki broj istih naučio na pamet. Ljudi su mi ali, da je tako zaczet za ta dva lista, jer sam želje dopieo u iste, a po njegovom odlasku su to još čvrstije tvrdili s razloga, što su odmah izostali dopisi iz Lošinja. Mi toga nismo nikad mogli vjerovati, jednog što u očima dopisima nismo nikad čitali hvalospjeva njemu, i drugo, što je gosp. Laščak talijanski tako nezgrapno i rdjavo pisao, da njegove spise nijedan list na svijetu nebi bio tiskao. K tomu su dopisi bili kojkrat naperni proti osobam, koje, i ako su drugi htjeli označiti njegovimi suparnici, njemu je bila dužnost braniti a ne ostroglasiti. Ali kuštajte vi izbiti iz glave ono, što su si jedan put ljudi utvili! Kazivalo se je tada, da je taj Laščak kanio uništiti našu „Čitaniću“ s uzroka, što se ga pri ustanovljenju iste nije izabralo u promicateljni odbor a poslije da ga se nije kao Slovenca pozvalo, da stupi u društvo.

Ako je ovo istina, iz prkosa raditi proti svojim sumiljenikom, nije baš vještoćba najljepšeg znanaja. Njegovo ponašanje u našem kotaru bijaše u ostalom takvo, da je on morao prevratiti sav svijet,

jer on se je kazivao tako oduševljen za talijanstvo i zauzimao se za sve, što je bilo u prilog raširenju talijanstva u ovih krajevih, da se nitko nije usudio ni za čas pomisliti, da bi on mogao čuti s našim narodom, pošto je bio čak vlastito rodbinsko svoje ime pretvorio u talijansko, i želio je, da se ga igovara po talijansku, kako da je htio, da ne ostane traga svom slovenskomu porijeklu.

Taj dakle Laščak svojim naporom i svojimi presidijalami postigao je bio nekakvu važnost kod pojedinih učitelja, koja je naš poglavar znao upotrebiti, da ga izlaže gdje se on nije htio izložiti; te je možda i kod navedene prigode putem Laščaka onim trim učiteljem izrazio svoja želja. Zato je onaj kazivao, da su morali uguditi komesaru.

Ali kad se od koga zahtjevaju kakvu uslugu mora se š. od kadik i njemu za volju uraditi, ili barem držati se one, da svim jednaka prava a prijateljsma pogodnosti. Zato se uzimlje u osobitu zaštitu takve miljenike, a što nagore na obću obuku djeluje, jest upravo to, da se to pokroviteljstvo tad vrši, kad bi se nasuprot najmanje smielo upotrebiti. A to je osobito tada, kad jedan poglavar hoće, da brani učitelja, komu kotarski školski nadzornik učini kakvu opazku. Nadzornik škola pazi najviše po dužnosti svojoj na to, da se učitelji u školah drže zakonskih propisa, da se postigne smjer pučke učione, moralni naima i religiozni odgoj djece, duševni razvitak iste, pribavljanje nauka i sposobnosti za njihov budućni život, da uzmognu postati čestiti ljudi i dobri državljanji. Zato će nadzornik gledati, da se strogo vrše dotični propisi, i sve ostalo što se nalazi u školskih zakonih. Ali sve svoje opazke, svaki predlog mora nadzornik podnijeti na razpravljanje kot. školskom vieću. Kako rekosmo, političkomu poglavaru, koji imade toliko moći kao takav, nemože ista biti uzakraćeno po kotarskom školskom vieću. Ovaj sbor kako je sastavljen nepruža dosti janstva, da ne predobije kod istoga mah težnje, različite od namjera, radi kojih se je ustrojilo takvo vieće. Po zakonu u to vieće ne dolaze više od dva

strukovnjaka, te ako crkvena oblast pošalje svog odaslanika u taj sbor, onda može doći treći k toj dvojici. Pri ovim jesu tri odabranici slavne junte, koja se, kako nas izkustvo uči u našem kotaru, na sasvim drugo kod imenovanja istih osvrće, nego li na njihovo poznavanje didaktičkih načela i školskih zakona.

Kod zadnjeg imenovanja tih kotarskih viećnika nije slavna naša junta niti zapitala občinsku upravu za kakvu ličnost, da bi njoj jednu ili drugu ona predložila; nije se niti obazirala na cilji kotar, već je imenovala jednostavno tri osobe, koje ovdje kratice za najodlučnije pristaje vladajuće stranke. Doznasmo kasnije, da bijaše gosp. Ivančić imenovan u taj odbor za zadržao nestalne zastupničke stolice, koju su mu već onda kenili oteti, a druge dvie ličnosti s razloga, što se je pokrajinski odbor našao, da će iste glasovati uvijek u njegovom smislu. Nama je drago, da se takve osobe bira u odbor, jer se po njih duzna za više stvari, koje se razpravljaju u kotarskom školskom vieću, budući da obično nakon kakve zanimive sjednice u dvorani društva „Unione“ pripovijeda u obom, o čemu se je u sjednici razpravljalo. Tako smo doznali kad se je htjelo, jednemu učitelju dati ukor, radi više njegovih pomanjkanja, da su svatko odabranici junte složne pristala uz našeg poglavara, koj se je suprotivio ukoru, a nemogavši zapriječiti svega, izposlova je to, da barem taj ukor nebude pismeno izvršen. I ovih se dana nešto mjesa, jer vidimo jednog „uzornog“ gradjanina-učitelja, komu je toliko na srcu ležalo dati svoj „slobodan“ glas kod občinskih labora, gdje sada trči preporučujući se Petru i Pavlu. Čuli smo i političkog-poglavara sasvim ozbiljnim licem hvaliti tog učitelja izdajući napose kako je isti vrlo zaslužan i učen, jer često piše u novine. Što smo do sada mogli opaziti, jest to, da su odabranici junte uvijek složno glasovali, kako to i sami znadu pripovijediti. Pošto se pako glasove ne važe već je broj, to neimamo nikakva jamstva, da će ti glasovi u kot. školskom vieću odučivati jedino o napredku naše pučke škole. Već

sama neposredna oblast, kako je danas sastavljena, može lahko učitelja zavesti na krivi put, a kad se pako promisli koliko osoba imade njemu predpostavljenih, čude je ako se naše učiteljstvo još drži na onoj moralnoj visini, na kojoj se Bogu hvala još većinom nalazi.

(Konac slijedi).

DOPISI

Opertalj početkom agusta 1891. (Opet divljactva u Opertlju). Silna sparina, što no je prošlog mjeseca zemlju pritisla, škodila je nesamo vinogradom i polju, već je dapače potražila svoje žrtve i u društvu ljudskom.

Videć nekoje pojave u našem glasovitom Opertlju, mora čovjek i nehotice doći do zaključka, da su žrtvom te sparine pali i nekoji naši sa razbojničkih napadaja glasoviti stvarovi. Silna žega je tako na njihove moždane djelovala, da su pobiesnili kako i njma životinja. Ako nebude kiša, koja je ovih dana obilno zemlju nakvasila, prirodni sasvim drugo lice dala, mnogu sirotu od glada i kukanja oslobodila — bud koliko uplivala i na ugrijane moždane tih nesretnika, morati će oblasti izdati naredbu, da se ih pohvata te zatvori u ludnicu.

Predpostaviv te eto nas kod predmeta. Gradić Opertalj je na glasu sa svojih napadaja na svećenstvo. Još se vodi razprava o činu 15. aprila ove god. — Nekojim se gaće tresu — pak se vrte na sve moguće načine mameć i podkupljajuć svjedoke, al jih sve to spasit neće, jer prisiegom čemo jih porazit. Da što bolje osvjetljaju lice ovom gradiću, počinise nekoji zlikovci, koje se može slobodno nazvati „sasašini i d strada“ opat napudaj na svoje svećenike gg. Ivica i Kovelant- a, koji nisu već sjegurni ni u crkvi, ni na ulici ni u ovom stanu. U subotu u večer 25. pr. mj. u vrijeme blagoslova nekoji opertaljki „framažu i“ htjeli su kuću božju oskrvniti. Veleć. g. župnik Ivić bijaše prisiljen, da jih opo-

PODLISTAK.

„Hrvatska Početnica“ Frana Frankovića.

Pile M. M.

(Konac).

II.

Pohvaliti treba što g. Franković nije našarao prvi dio svoje „Hrv. Poč.“ slikami, osobito ako bi one bile onako nesgrapno doznašene pojedinomu slovu, kako u ealmatinskoj „Prv. čit.“ Nedvojbeno je, da su slike valjano uzgojno sredstvo, nu na prvomu početku nisu svedj shvaljivlje novakom, kako bi bile, da se nalaze kod raznih „Poučnih štiva“ Frankovićevo radnje. Ja neću nikada dosta požaliti, što je iz stare „Hrv. Početnice“ uklonjena na pr. slika k štivu „Mali Radojčić“, jer treba znati, kak su se djeca veselila tomu štivu i toj slici.

Na Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ na desnoj strani knjige jesu vježbe pisanimi slovima, koje se nenastavljaju na slijedećoj lievoj strani, nego nastavak nadjje se, ako se obrne stranicu, što je odviše teško za novake. Tako isto vježbe tiskanimi slovima nalaze se na desnoj strani knjige, a nastavak je na slijedećoj desnoj strani knjige. — Dodaje i u njemackomu „Lesebuch-u I. dio“ Dra. Ullricha i drugova pisane u vježbe na lievoj a tiskane na desnoj strani knjige, u tom pobavnom razlikom, da sve vježbe dotičnih slova svršavaju na kraju svake stranice. Ako se to nije moglo postići na Frankovićevoj

knjži, bilo je željeti onda, da vježba tiskanimi slovima ne započne dok ne svrši ona pisanimi, pa i zapremala ove oba stranice „Hrv. Poč.“ Nebi li se to moglo postići kad se knjiga bude pretiskavati ne u Beču, nego Bože daj, kod nas?

Kako je čitanje u prvog škol. godini nerazdruživo od pisanja, dapače oboje prolazi pod imenom „pisocitanja“, zato moje je skromno mienje, da bi se vježbe u Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ dale drugačije porediti. Kako je pohvalno što u spomenutoj „H. P.“ vježba slova t slijedi za onom slova i, a ona slova i za slovom e, jer jedno proizlazi od drugoga itd; tako mi se čini, da je iako i od a sastaviti d, s toga neznam, zašto vježba slova d slijedi za onom slova a? Dalje, zašto vježbe slova c, e, č, ne slijede jedna odmah za drugom i zašto dapače vježba slova e dolazi pred dva mjesta od vježbe slova č, pošto po naravi e proizlazi od č a ne ovaj od onoga, jer je lakše napisati jedan rožičić (i) nego li dva (e)? Na prvi prigovor primjetiti će mi se možda, da vježbe od c, e, č, nisu moge slijediti jedna za drugom, jer djeca neimaju jošter pojma o glasnicah o i a, a bez glasnika nije rieči, te bez rieči nije vježba. Predpostavimo da je taj uzrok valjan, ali zašto pak e slijedi za slovom d i zašto vježba slova č neidje odmah za onom slova a, te vježba slova e odmah za onom x?

III.

U samoj sadržini Frankovićeve „Hrv. Poč.“ opazam slijedeće: U vježbi slova i (strana 2.) ona dva suglasnika što skupa dolaze, premećna su sa djecom odmah u prvog vježbi, kao i ona u vježbi slova b

(str. 4.) U vježbi slova č (str. 8.) čita se „če-la-u-šo-la-či-ču-u-če-lo“. Ja mislim, da priučiti djeca da nepravilno pišu samostavnike nije dobro, tim više, što u vježbi slova p (str. 30) čita se pravilno „pče-li-ca“ itd., i dalje u vježbi slova r (str. 26.) čita se: „ri-co“ a na strani 32 (vježba p) stoji pravilno „plice“.

Na strani 58 (vježba je) stoji „tjesan put zo-ve se tje-smac“. Meni se čini, da tjesnac znači nješto drugo a da se tjesnac put zove staza, putanja, nogustup, tratinja“. U vježbi slova e E (str. 100.) stoji: „E-va je ma-ti svih lju-di.“ Tko zna kako naš dobi narod štuje Majku božju, i kako ju pravom nazivlje majkom zagovornicom svih ljudi, taj će se lahko sjetiti, da u djeci može nastati pomutnja pojmovna između Eve i Majke ožje. Zar nebi bile bolje rieči: Eva je bila prva žena?

Pri koncu pako između „Poučnih štiva“, čini mi se, da imade razmjerno mnogo pjesmica. Premda nisu teške, ipak dvojim, da će diete uz svu pripomoć učitelja shvatiti sadržaj svake.

Na eksemplaru Frankovićeve „Hrv. Poč.“ u mojem posjedu manjkaju stranice 115 i 116. Ako je tako na svakoj, opetovno je žaliti, što se školske knjige tiskaju u Beču, daleko od sastavljača.

Eto, to su moji prigovori Frankovićevoj „H. P.“ Uz svete prigovore, ona nebi ni malo svoje vriednosti, jer joj je temelj dobar. Kad ju pomnijvo pročitaš, neznaš što ti se većma dopada, da li „Vježbe u pisanju i čitanju“ ili „Poučna štiva“. Prve su tako vješto sastavljene, da u nijednoj neima suhoparnih izreka, sastavljenih samo, da u tečaj mjeri mogu sadržati dotično slovo, nego izreke su to

poučno, liepoga smisla i shvatljive, prema njeznoj dobi djeteta. Druga su dosta lahka, shvatljiva, prilično kratka a što je značajno, većinom su erpljena iz naroda.

Kako se vidi g. profesor Franković može se ponositi svojom radnjom i ja mu od svega srca čestitam na liepom uspjehu. Znajući, da tumačim želje istarskih učiteja, zahvaljujem i njemu i školskoj oblasti, što stavljanje u porabu tu „Hrv. Počet.“ početkom nastajne školske godine 1891/92, daju pohvaljena povoda, da se ta doba upamti u poviesti pučke prosvjete.

Ako se u prvog školskoj godini veselimo „Hrv. Poč.“ u viših godinah eto nas na stare novolje, na čitanke! Tu su bane, ljute rane! Previke bih duljio, kad bih od ovoj točki razpravljao, a po gotovo neću, da se bavim novimi dalmatinskimi čitankami (II. i III.). To jedino doznajem, da one kakove su sada, spoznate su od mjerodržnih faktora kao nepravilne za pučke učione istre. — I to je istina, jer se njima nemože reći; „d o b r u k o n j u s t o m a n a“.

Željeli bi dakle bilo, da one budu prekrejone za nas, ili još bolje, da nas opeta g. profesor Franković ugodno iznenadi kakvom radnjom. Ili jedno ili drugo mora čim prije biti, jer uzatdu dobre „Hrv. Početnice“ u nevaljane čitanke.

Na djelo dakle, gospodine prof. Frankovića, a budite uvjeren, da Vašemu trudu neće uzmanjkati priznanja barem kod pučke učiteljstva istre, koje Vas štuje i ljubi toliko kao bivšega svoga profesora kao i prijatelja.

Ja bez zamjere rekoh svoju, tko zna bolje, široko mu polje.

maše riečima našega Spasitelja: „kuća moja je kuća molitve“.

A kakav bijaše uspjeh tog ukora? Nijevjerovatno al istinito! „Neprepatano žvrdanje, tulenje i grđenje imenovanih svećenika i razbojnički napadaj s kamenjem na župni stan i na same svećenike“.

U nedelju (26.) na noć uzdrmaše po 2-3 puta trojica od sada nepoznatih zlikovaca vratima župnog stana u nakani, da izmame svećenike iz kuće pod izlikom, da idu k bolesnikom. Sreća, da se g. župnik sjeti, da bi to mogla biti varka, pa jih posta nek idu prije po crkvenog službenika, inače jao si ga njegovoj koži. Vidje zlikovci, da nemogu postići svoje nečiste svrhe, opsovaše svećenike pa pobjegoše. Nije to za prvi put, da se u Oprtlju na taj način svećenike uznemiruje i njihov život u pogibelj stavlja.

U ponedjeljak pa u večer oko 9 sati razgovarao se g. svećenik mirno u vrtu, kojoj je tik kuća, i ne slušajući ikakvu pogibelj, kad na jednom doletu u vrt pred svećenikom nekoliko kamena, a malo zatim opet jedan kamen i to takvom silom, da se je udarac po cijeloj kući čuo. Sreća, da se nisu g. svećenik odmah iz prvog hitca digli, već počekali nekoliko časaka, jer bi inače bio drugi hitac bez dvojbe pogodio jednog ili drugog. Svećenici u smrtnom strahu pobjegoše brže bolje u kuću i tako spasise život pred oprtaljskim divljaci, koji su dozreli za Gradišku ili Kopar.

Izgredi u Oprtlju proti svećenikom jesu eto na daevnom redu. Oblasiti kompetentne za sve to znadu, al sasvim tim događaju se danonice novi izgredi; svećenici naši nisu sigurni izaći iz kuće; kad ovršuju svoju službu u pogibelj su života. Oprtlj jest u kapetanatu porečkom, kojim upravlja namjesništvi savjetnik g. Aleksandar vitez Eluschegg.

Kmetovi su izvanjski silno uznuzani, traže zadovoljštinu za svoje svećenike; bojat se je teških posljedica, jer oni hoće, da se njihove svećenike poštuje, boječ se, da će radi takovih izgreda ostati bez svećenika. Načelnik nema toliko volje ni upliva, da zabrani slične izgrede. Da vidimo što će na to oblasti. Zar da neima zbilja sile, koja bi ukrotila biesnoću oprtaljskih fakina? P. S. gospoda svećenici već par dana ne mise.

Iz Kastva pišu nam 21. pr. m. Ovdje zavlada vrućina i suša. Od jučer obdržavaju se molitve u crkvi — tri dana zepored — za kišu.

U nedelju 19. t. m. umro je poznati geometar Petar Predonzani na otoku Cresu. Sa izletom planinskog društva riečkog išao je parobrodom „Pola“ u Cres istoga dana.

Bio u jutro zdrav i veselo, ostavio na Rieci ženu (rodj. Munić-Turčiću iz Kastva) sa troje malodobne djece. Nekoji od izletnika išli razgledati „Vranju“ na otoku Cresu, jedni jašući a drugi pješke. Pješke išao i Predonzani, pa ga anuce omamilo i vraćajući se jedva ga prijatelj do parobroda pripeljao. Poslilo mu, prenosi ga u Cres u privatnu kuću, gdje je na 8^{3/4} sata u večer preminuo. Riečke novine pišu obširnije o toj nagloj smrti. Tužna žena! Kakav je Predonzani za nas bio, poznato je. Bio je živi istarski Talijan, rodom iz Pirana. Kastvanski tabelari izgubili su vrijednog agitatora. U ostalom smilovao mu se Bog!

Da još nekogi naše ljude sa riečko strane mute, poznata je stvar. Ove nedelje 19. t. m. je ovdje čestiti rodoljub sa naše riečke medje kazivao, da su se nekogi tabelari s njime prepirali, da je g. Vjekoslav Spinčić radi hrvatškoga jezika u Beču izgubio od plaće 600 for. i za 6 mjeseci misu.

On im je kazao, daga mogu u Kastvu viditi kad je doma, svaki dan misiti, a uzeto mu nije nitko titi novčića, jer toga učiniti nemože.

Kod popravka crkvenih stuba i puta k sv. Jeleni našli su jučer na bivšem groblju na svodjenu veliku kapeicu, čvrsto obzidanu, sa vratima i prozorom i u njoj mnogo ljudskih kostiuh, osobito glava. Tu je bilo shranitiše kostiuh za doba, kada je gori groblje bilo i o tom spominjali se naši stari. Sada se je to zasulo posve.

O riečkih ovcajih cara i kralju za boravka prošloga mjeseca i u pravdaju se svakako, a samo nas iz okolice nespominje se, kao da nismo na Rieci bili. Jer koliko je bilo i Hrvata iz hr. Primorja, bilo ih je i iz Istre, osobito iz Liburnije. Samih Kastavaca bila je koja hiljada odraslih. Zar misle da su ovi kralji „Eifen“ ili „Ervina“? Prigodom kraljeva odlaska 24. junija bio Ivanje u na večer gorjeli krievci širom Liburnije. Osobito itakako se Berseč. Na Rieci denunciraju Hrvate

o tom, što nisu govorili ni radi, a Ugareze riečke niti se nespominje. Ja sam sa drugom čuo jednog, koji je krepko zaviknuo „k r e p a o“ u blizini kraljevoj. On nije viknuo valja do kralja, al u toj prilici, da ga policija čuje i da je policija prava, zaslužio je, da ga zatvore. Nije istu mogao lakho i kralj čuti, jer rieči bila od kočije odaljena 10 metara izrečena. Novim blagajnikom našo Gitanice imenovan je g. Josip Petrak kapelan a g. B y š l a v y otišao danas na Zvoneča. Za njim žalimo svi jednako.

Viškini junacima)

(U 25ljetni spomen dana 20. julyja 1866.)

I d'u' pogađi sije
daže do sego dne slaviti se.
Judit. 16. 31.

Grabi mi se diže tik uz sami val,
Težaljku mu niže svakdan morski val.
Kadkad ko da plače, ko djetinji krik
Kadkad opet jače, ko divora rik;
Na njem straža gledaj, silni on lav
Ali na ne predaj, ni zmaj sedmoglav,
Več od pantrička kan da sniva san
Ko što pod njim čeka strašnog reda dan
Ona četa mlađa, što nedavno tom
Na pašini pala za stieg i za dom;
Okol mrča miri pokojnik u čast
A podalje širi sinje more vlast,
Primorcu Hrvata otaj toli svet
Vije no u zlatu dragi sanmet,
Jedra kad razvila biela se u red
Ko labudjih krila na jezeru siled.

Slava vam junaci i sveti vam prah
U tihanoj radi doimano na strah!
Slava vam svjedoci celog svieta krik
I dielom predoči kamen spomenik,
Al trajniji skiti roda vašeg sud
Što će ga prelići iz grudi u grud!

Od negda je lio, ko hriđi mu črnat
Krv naš rod kad bio nekst ga i kst,
Kad bitjeli da skinu iz ruke mu vlast,
Otu djevoljnu i zibku, na čast

Vazda on ohrani sprot našilim svim
I sve spletke hmanj, spinju se ko dim!

I vi ste, o slavni, dokas bili tom
Ukrišivši darvi spomen snagom svom.

Sred valova biste sa ađajom boj
I tuj satrli ste moć ko divi njoj. —

Isto budi slava i junacim, sad
Što rodu za prava razvijaju rad.

I sile uprieše za helju mu bode
Da ga lanca r.če, da ne bude rob.

A tudjina skotu, već u svojem sroj
U lica si potu. — Slava četi toj! —

V. P.

Franina i Jurina

Jur. A ča si tako obisia nos jutros Franina?

Fr. A vidiga Bog, moj kumpare, baš se jeavit naopako okrenul.

Jur. Ča je ča novega u vašoj kuntradi?

Fr. Poli „kubara“ uvik ima čagod, počel je u mediju „šumat“, da se dodje na upovid, pak u „šumi“ di: tko dodje će mi ljubav učiniti, a tko nedodje, divi!

Jur. Ma takome Bog pomagaj, tko je o vama rekaj, pak nije došlo na spovid ni ato duš od sve plevanije.

Fr. I još porečka „blebetnaša“ govori, da je „pio e zelante“.

Jur. Ima račun, jer uprav poli lonacah, lagričah, padelah i ribnjakah kad krajeli dodju, je „pio i zelante“.

Fr. Mooo! To su gospoda a ne gospodin, moj kume, i zato nemože se hvaliti slovika.

*) Eadi prebina gradira zakaniho. — Op. uređništva.

Jur. Ma čal sam, da kmeti neće više k maži i da će črkvu zatvorit.
Fr. Ako „blebetnaša“ porečka ga ne protiviti, to će vred bit.

Različite viesti.

Našim čitateljem! Videći, da naši obični pozivi na novu predbrojbu, dotično na izplatu duga malo koriste, obraćamo se ovim ponovno na naše čestite čitatelje ozbiljnom opomenom i molbom, da nam jedni obnove predbrojbu a drugi izpiate zaostatke, kojih imademo kod pojedinaca i skupno veliku svotu. Bez obilne predbrojbe nemožemo napried, jer su naši troškovi veliki, a izvauredns podpore od nikud. Mi računamo dakle jedino na svoje predplatnike, koji nebi smieli čekati do konca godine, da svoju dužnost učine. Molimo ih dakle, da se našemu ozbiljnomu pozivu čim prije odazovu, jer ovako nemožemo dalje.

† Dr. Julij Makanec, ljecnik u Sarajevu, naš mnogoljetni predplatnik i prijatelj umro je od kolere u mjestu Džedi u Maloj Aržiji, kamo ga je poslala bosanska vlada, da pregleda i primi bosanske Muhamedance, koji hodočaste k grobu Muhamedovom u gradu Meki. Tako je pao mladi jošte ljecnik, poznat i u našoj Liburniji, žrtvom svoga zvanja. Pokojnik je brat takodjer nam umrvašega odvjetnika i poznatoga rodoljuba dr. Milana Makaneca. Vječni pokoj čestitomu ljecniku!

Diecezanske viesti. Presvieti g. biskup dr. Ivan Glavinca posvetiti će dne 10. t. m. obnovljenu crkvu u Škodoju kraj Trsta. Dne 23. t. m. dieliti će sakrament sv. potvrde u Katinari a dne 31. t. m. u Pičnu.

Veleč. gosp. Ivan Mlakar duh. pomoćnik kod sv. Jakova u Trstu imenovan je župnikom u Brdu.

Veleč. g. Ante Puž kapelan u Rukavcu imenovan je župe upraviteljem u Močenicah; veleč. g. Eduard Gržetić koralni vikar kod sv. Justa u Trstu ido upravljat župom u Grimaldi.

Premješteni su: g. Ante Stemberger iz Zvoneča u Hrušicu; g. Čedomil Korbar iz Hrušice u Lanišće, g. Ante Šebesta iz Lanišća u Kastar; g. Frane Ryslavac iz Kastva u Zvonec; gosp. Josip Vodička iz Močenicah u Rukavac.

Gosp. Josip Velhartický, do sada kapelan u Dolini, imenovan je duh. pomoćnikom u istom mjestu; na njegovo mjesto dolazi novomislak gosp. Josip Tomčić; novomislak gosp. Ivan Janosevich imenovan je duh. pomoćnikom kod sv. Jakova u Trstu.

Razpisani je natječaj do konca t. m. za mjesto njemačkoga prodikača kod sv. Antona novoga u Trstu pošto je dosadašnji prodikač g. Jakov Gomilšak imenovan vjeroučiteljem na c. kr. državnoj realci u Trstu. Nadalje razpisani je natječaj do 20. septembra za ispražnjena mjesta župnika u Humu i Kerbanah, te za kuraciju u Salvoru i kapelanaju u Trebiču.

Iz Pazina javlja nam prijatelj, kako se je u ovom kotaru nemilo dojmla našega puka viest o odlasku c. kr. kotarskoga tajnika g. Irana Viličića, koji je bio obljubljen od hrvatškoga puka kao riečki koji činovnik. Po rodu i krvi naš upoznao je brzo sve jade i nevolje puka, te mu je nastojao pomoći gdje mu je to samo mogće bilo. Kao jedini politički činovnik, koji je pisao i govorio jezikom puka, našim hrvatskim jezikom, dolazio je najviše u dotičaj e pukom, koji ga je već smatrao kao svoga brata i prijatelja. Prem c. kr. službenik priznavao je vazda i svuda očito, da je dušom i tjelom Slovenac, te je u tom smislu i podupirao naše opravdane težnje. U istinu neznamo što će sada gospoda na našem kapetanatu, jer neima sada tuj niti jednoga činovnika, koji bi znao govoriti a kamo li pisati hrvatski. Doista ricdaj, valja jedini slučaj u čitavoj našoj državi, da neima niti jednog poj. činovnika, koji bi znao progovoriti sa osam desetina stanovnika našega kotara.

Jedini posrednik izmedju te oblasti i puka bijaše naš vrijedni Viličić, a sad neima ni njega. On nas je ostavio jer ga želja vuče drugamo. Sretno pošao i sretan bio gdje god bio!

Obični izbori u Pomjanju imali su započeti dne 3. t. m. Naša narodna stranka pregledala je zadnji čas izborne listine, te osvjedočiv se, da su nepravilno sastavljene,

podnela je na c. kr. kotarsko poglavstvo u Kopru više reklamacija. Uslijed toga odrođeni su izbori dok budu reklamacije riešene, što će se dogoditi svakako u najkraćem roku.

Ik to obćina javljaju nam, da bi ta moćanje talijanske podprepnice i vladajućih muževi htjeli, da se izbori obavre bez vladinoga zastupnika, jer da je tobož obćina siromašna, te da neima čim platiti vladinoga odaslanika. Svakto će lakho dokuziti za čimidu pomjanski šarenjaci, da bi naime htjeli sami provesti po svoju izbore bez nadzora političke oblasti, al njim to nemože i nesmie počti za rukom.

Iz Omišlja, na otoku Krku, pišu nam: „Nakon 53 godine savjestne službe kao svećenik, a od tih 45 kao župnik i dekan u rodnom si mjestu Omišlju, bio je ovih dana umirovljen (iznimnom mirovinom) naš velezaslužni i dični starina veleč. g. Nik. Albanex. Njegova zasluge ovdje izricati nije nam namjera, niti bi to bilo posnato njegovoj čednosti, tražeć nagrađu svojih čina jedino u čistoj savjesti i životu osjećanju, da je zadovoljio svojoj najsvetijoj dužnosti. Naša je nakana ovim izraziti mu javno i iskreno ganutim srcem zahvale svih nas Omišljana za trudu i požrtvornost, koju je kroz dugi niz godina za naš probitak duševni i tjelesni uložio. Bog ti čestiti starče tvoj trud strostruko naplatio i dao ti još više godina u boljem zdravlju i zadovoljstvu uživat savjestno zasluženu mirovinu.“

Od presvietskoga pako biskupa očekujemo, da će nam imenovati dostojnog zamjenika čestitomu župniku-dekanu Albanexu.

Skup. Omišljana.

Austro-ugarska opisana i orisana, veštastveno djelo pokojnoga kraljevica Rudolfa, donasa u posljednjih dvih svježkah opis narodnog života i književnosti stanovništva Primorja t. j. Hrvata, Slovenaca i Talijana. Nas zanima napose narodni život Hrvata i Slovenaca Istre. Opisao od g. prof. Vjekoslava Spinčića, te popis slavenskoga jezika i književnosti od zemaljskoga školskoga nadzornika gosp. Antuna viteza Klodića. Opis jedan i drugi vrlo je zanimiv i poželjiv, jer nam jasno predočuju narodni život i duševni rad istarskih Slavenah od njihova dolazka u ove naše krajeve pa sve do danas. Viečna šteta što krasni sastavci g. pisaca nisu obiclodanjeni onako savršeni i točni kako smo je mi u rukopisni čitali. Jer su u ovom izdanju veoma prikraćeni. Mi ćemo nastojati, čim nam prostor lista dozvoli, te sastavke u izređih ili u cijelini pridobiti našim čitateljem, koji će se bez dvojbe istimi u veliko okoristiti i naslađivati. Medjutim srdačno hvala gg. piscem na neobičnom trudu i nastojanju, da nas prikažu tudjem svietu u pravoj slici.

Prijetnja krunjela i talijanaša u porečko-puljskoj biskupiji. Dolazi nam od tamoviest, da tamošnji krunjeli i talijanaši žire sve više glas med pukom, da će biti premješteni do mala svi svećenici ove biskupije, koji ne pušu u talijanski rog; i to tako, da oni, koji jesu jur više godina u dušobrižničtvu, da će biti zapostavljeni „mladomislakom“, jer da je nado, da ovi zadnji — budući neizkusni — ne budu imali toliko upliva na pučanstvo, pak da će biti tako kraljom i talijanašim slobodnije ruke pri spletkarenju kod dojučeršnjih naknadnih izbora za carevinsko vieće. Osobito pak da će udriti više „šiba“ po ledjih onih paruredjenih domaćih, koji žrtvujuć se o pravu u dušobrižničtvu, ipak nemogu pozabiti, da su potekli iz hrvatske siromašne kolibioe puka svoga, i da jesu rodjeni u porečko-puljskoj biskupiji, pak da i ljube svoju biskupiju, bilo da u ljubav i ma du nosamo gorkim progonoštvom, ma i vlastitim životom započatiti. — Križajne se lievom rekom u čudu, od kuda erpo krunjeli i talijanaši takove viesti, mi se uprav snobivamo nad toli „perfidnom“ veselju u talijanaškom „Irasiju“. No brudnost će nas uvjeriti, koliko je istine za tih viestih, dali je uprav sudjeno našim svećenikom, da budu gonjeni poput fivotinje od nemila do nedraga.

Poselni vlak. Riečki Hrvati uprihtuju posebni vlak u Zagreb, da posjete jubilaru izložbu, koja se otvara dne 15. kolovoza (agust) t. g. što no ju je hrvatsko gospodarsko društvo priredilo u hrvatskoj prestolnici. Vlak krenuti će iz Rieke preko Karlovca dne 6. rujna (septembra) t. g. u jutro. Vozne cijene, kao i točan sat odlaska oglašiti će odbor za koji dan, ali ostaje već sada ustanovljeno, da se u Zagreb putuje skupno, dočim se svatko može vratiti kada mu se bude prohtjelo, no svakako u roku, za koji bude vozne karte imale vrijednosti, što će odobro nak-

Natječaj.

Da se predade najboljemu nudiocu gradnja školske kuće u Opatiji, otkvara se natječaj do sreća 25. augusta t. g.

Ponude imaju se predložiti podpisnomu občinskomu glavarstvu, pisane na bilježu od 50 nov. i providjene s položišnim norecem (navi) od 500 for. u gotovom ili u vrijednostnih papirih.

Vjestačka izradba (načrt) izložena je na uvid u občinskom glavarstvu u Volosku, skupa sa inimi nacrti i sa iskazom potrebščina.

Gradnja biti će izručena onomu poduzetniku, koj, uvaživši porjerenje odnosnoga odbora, ju preuzme po najnižoj cijeni.

Od občinskoga glavarstva.
Volosko, 30. jula 1891.

Načelnik:
Rajcich.

Petar Braido

mehanički kovač 17-84

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cijene:

Singer obiteljske nove po	for. 36
strednje	45
Strojevi Titania	55
Howe za krojače i postolare po	88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimanje bilo koje narudbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mehaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Radionica čilima (Tappezzerie)
G. ANTONA BUJASIC-A
ulica Muła Vecchia br. 3 u Trstu

Salje proste od carine u omotih po čitavoj državi pokusne, isto, divane (naslonjake), stranace (vanjske) uz cijene, koje izlazuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrti i traž salje na zahtjev bava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Narudbe otkrivaju se odmah.

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20-20 badara i franco.

Jošte navidjeno knjige uzoraka za krojače nefranakano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene narudbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peravioni i Dorsing za svako sredenstvo; propisane travi za c. k. služovnice uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolase, livrce; sukno za biljard i igranje stolove, lodem i nepromočne lovačke kapute, travi koje se pere.

Plaid za pantline od 4-14 ind.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukneve travi nipošto jeftine cunje, isto ih posrud nudjuju, te je ono usljed toga prava sileparija, kad tvrde sa suknom objelodanjju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; sakane takovog postupanja jesu bijednane.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrat novac. Kod narudbe treba navesti koju željnu cijenu.

Poslijeke jednino uz postaršak ponuzte preko 10 for. franco. 21-24

Dopisnje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francuskom jeziku.

IV. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarake.

U mojem stalnom skladištu u vrijednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj srjetskoj radionici jest pomnijivo, da pružane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam vidjeti, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorko jer nebi uz koju stotinu naručila uzoraka u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava sileparija, kad tvrde sa suknom objelodanjju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; sakane takovog postupanja jesu bijednane.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrat novac. Kod narudbe treba navesti koju željnu cijenu.

Poslijeke jednino uz postaršak ponuzte preko 10 for. franco. 21-24

Dopisnje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francuskom jeziku.

TVORNICA bambusovog pokućstva
H. Preuer
Trst Via Geppa br. 2

proizvadža pokućstvo za kuće i bašće, estazierne i sjajne predmete za najniže cijene. 12-20

Oru omijela sbirku ponovno štampala, pa smo uvjereni, da će se i ovo drugo izdanje brzo raspačati. Ova je sbirka tako zgodno uređena, da ju može rabiti i svaki naš seljak krk. i jezikoslovac te svaki naučnik čovjek, koji želi proučiti čisti narodni jezik uz obilje retoričkih i pjesničkih fraza. Knjiga se dakle može svakomu najrsdašnije preporučiti.

Neuku nauka.

Ob uzgoja predivnog bilja. O lanu i konoplju.

Piše Nikola Vazić.
B. Uzgoj lana.
(Dalje.)
(Vidi broj 29. N. Sl.)
8. Kako sjeme valja sijati.

Od dobavljenog rižkog lana neka seljak gospodar dio posije riedko, kako u tom gore spomenub, i istom tada kad dobro dozrije, pokupi, da bude imao dobrog sjemena. To sjeme neka proteži jednu godinu, a onda neka ga posije: dio za predivo, a dio opet za sjeme. Na taj način sačuvari će si lan od izradjanja barem za četiri do šest godina.

Međutim tko lan sije, mora što više moguće nastojati, da ima vlastitu zalihu sjemena. Moraš li pako kupovati sjeme, budi oprezan, a kod kupovanja sjemena ne moj štediti novčića.

Plati radije nekoliko novčića više, pa si dobavi valjana sjemena. Jer što ti koristi škrtirati kod kupovanja sjemena, kad znaš: čim je cijenije sjeme, tim je slabije. Tko kod sjelva i forinta štediti, taj čestu kod žetve po 10-20 forinti kvaruje. Pamтите to! Štediti je svakako liepo, a našim bi gospodarom trebalo štediti češće preporučiti, ali šteditja ima kao što svaka stvar, također svoje mjesto. Štednja na nepravu mjestu ne valja.

Sjeme mora dakle da bude svietlo, crvenkasto, krupno, jednako, čisto od sjemena svakovratnoga korova (drača), uljata ukusa, ali bez jake mirisa. Vrlo je dobro, ako laneno sjeme prije sijanja kod topline od 36-44° C. osušiš. To možeš u peći ili šladarnici posve jednostavno i jeftino učiniti. Kod ove topline može ti se sjeme 2-3 dana bez pogibelji sušiti, nu moraš ga svake 2-3 ure malo pomiešati. Iza kako se sjeme osuši, dobro je nekoliko lanena ulja sjemenu nadodati, te ga dobro pomiešati. Paziti valja, da se ne naredo grudice. (Sliediti će.)

Listnica uredništva.

Osp. V. Š. dopisa, o kojem nam pišete 1. t. m. mi neridjesmo; nestalo ga dakle negdje na putu; izvolite nam se opet oglasiti; da ste nam izdruvo!

Osp. M. u P. Kako vidite iz današnjega broja pretekao Vas drugi; ostalo priobit ćemo, svaka odzdrav!

Gosp. J. F. Radi slike janačkoga kapetana Uzelca obratite na koga Hrvat na Rieci ili na knjižaru Balbi-eva; prijateljski odzdrav!

Lutritijski brojevi

Dne 1. agusta.	
Beč	83 36 59 63 75
Grac	65 57 5 69 89
Temešvar	55 50 42 78 40
Dne 5. agusta.	
Innsbruck	62 47 3 84 24
Brno	90 65 67 41 64

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj za mjesto občinskog tajnika-blagajnika, sa hrvatskim uredovnim jezikom, za občinu Baška, na otoku Krku, uz plaću godišnju od 500 for. koju će brati u odnosnim obrocih koncem svakega mjeseca iz občinskog blagajne. — Uz plaću može računati na izdašne izvanredne dohodke i službe od posebnika.

Natjecatelji imaju do 1. rujna (septembra) t. god. podneti podpisanomuo svoje molbe podkriepjene svjedočbami sposobnosti, ako su već možda gdje drugdje kao obć. tajnici služili, neporočnog ponašanja, poznavanja taljanskog a po mogućnosti i njemačkog jezika.

Izabrani imati će svoje službovanje nastripi polovinom dojsednog mjeseca rujna (septembra).

Baška, na Krku, 2. kolovoza 1891.

Obćinski odbor.

Načelnik:
Maraj Cibranić

nedno obznani. Pošto je stalo, da ima istarskih Hrvata, koji hoće posjetiti izložbu, to njim se ovim pruža krasna prilika, da to učine u društvu svoje braće riedkih Hrvata, a dašto i jeftino. Tko ikako može, neka ide, a svaki, koji je nakanio poći, neka se do 25. t. m. javi p. n. gosp. Gjuri Ružić-u, veletržicu na Rieci, predsjedniku odbora za upriješenje toga vlaka i neka mu kao predjujam za vožnju prilži 5 for., na koje će se naravno, kod izplate vozne cijene, uzeti obzir.

Iz Poreča pišu nam 4. t. m. Mnogo su pisale taljanske novine o tom, kako bijahu tobož svi nebi biraci prigodom zadnjih izbora do zubih oborničari svakovrsnim oružjem. To isto spomenuli su taljanski zastupnici u Beču u glasovitju svojoj interpelaciji. Mi nismo nikada tajili, da su pojednici kod sebe imali kakovo oružje, jer naš puk nosi i u najmirnije doba uz sebe koji komad oružja. Prigodom ređenih izbora bila je pako upravo siba bar ičim oborničati se, jer su nam se poneka gospoda na sve moguće načine gruzila kako će nas potuđi ili "popoštat" ako izpadu izburi zlo za Talijane. K izbornu su dakle došli nekoi a palcom, drugi svojim navadnim kosiroim itd, ali im je žandarmerija sve to pobrala i pravila. Sada pitamo ovim putem politiku oblast zašto nepovrati dotičnikom oružje, koje kmet često u svojem gospodarstvu treba i koje nepripada nikomu drugomu nego onim, kojim bijaše u izvanredno usrujano vrijeme oduzeto. Nadamo se, da će politička oblast dati ljudem ono, što je njihovo.

Iz Pazinščine javljaju nam 1. t. m. Javljamo Vam, g. urodišće, ono što doznasmo. Na trgu grada Pazina nalazi se zdenac ili fontana. Taj studenac stoji tamo jur sto i jednu godinu. Misljahu si nekoi, da je starina već posve osiedila i zastarjela, pa si već zaslužila doživotnu penziju. I našlo se na vratolomni posao. Ti nekoi arušše sa studenca gorji dio ili piramidu sa kapom. I tako si piramida ogleđava svoje kosti na trgu. Tko li je to porušio nezna se. Pisalo se, da je to bio naša potresom opalo. Da, potresom, koji je sumio u nećijih glavah. Ako si već želi sile ogledati, eno mu Učke, tamo bude Bože velikih gromaca i bridina, pa nek se prenaša i ruši!

Onaj stari neprijatelj, koji nas počinja svake božje godine, nije zakasnio ovoe. Na 8. o. m. j. po podae sasula se kupa tuča i potukla Novake, Gologoricu, Kršune i protegnula se prema Gračišču. Vnaki prirod je sasua uništen, a i za tri godine neće se oporaviti izranjeno traje. Zbog poleglo i zatuklo se u zemlju, kukuruz i ko da ga tko nožicama izcrifao, a i tako i drugo bilje.

Ostala Pazinščina krasno uspijeva. Dija imado kano da ga tko na traje malo, a ostali je prirod u svakom pogledu obilan. Samo očuvaj nas Bože nekad!

Iz Lindara pišu nam koncem jula t. g. Dne 14. jula za nas spomena vriedan Dozvoljeno je naime, da se svake godine prvi utork poslie sv. Hermagora u Funtata obdržava sajam. I bilo tako. Bija mo se, da će naš sajam proći onako, kao i drugdje prolaze takovi na novo ni sajmovi. Naša bojazan nije se obievila. I dobro je. Osobito nas iznenadilo broj rogata marve. Čitava ona prostrorina od grada prema groblju bijaše potpuno zatrogat blaga. Od svega dovečena blaga prodala se li kupila dobra cena, probaratalo se preko 15.000 for. je sala za našo okolnost.

Spomenuti prostor za sajam je osposobljadan za marvu, jer je tu i voda. Bija mo upet nešto nova sarjetovlja. Pošto je, da naš sajam pada u doba kad ponajveća uparina, od koje trpe životinje. Dobro bi s toga bilo, da se prostorina zaobladi, pa nije nit teško; zasadi bi'lo lipo li kostaenje, i eto za nekoliko godina imali bismo sajmiste, ka kojim bi trebalo para tražiti. I ostalo bi bilo sasjama, bilo je dovoljno zastupstva Naroda bibe je sa svake strane i ruke, pa je sve prošlo, baš uzornim.

Pa da naš sajam ljepše izpne, pošto je nas je svojim dolaskom množina naših avehćenika iz svih skoro svih taljanskih župa. Tako i valja! Ne tudjimo se u budućnost složiti, pa — budućnost je naša.

Koledar jubilarne izložbe u Zagrebu. Tko je poznatio, otvoriti će se dne 15. o. m. u bielom Zagrebu jubilarne gospodarskog-humarska izložba, koju će bez dvojbe posietiti i mnogi naši čitatelji iz svih i kvaternarskih otoka. Ravnanja radi priobćujemo njim eto izložbeni koledar, koji glasi:

15. agusta u 10 sati prije podne svečanom otvorenje izložbe. 2) Svaki dan koncert u izložbi od 7-11 sati u večer. 3) Od 15. do 25. agusta izložba cvieća te ranog voća i groždja. 4) 19. i 20. agusta posveta barjaka vojno-podčastničkoga društva. 5) 22. i 23. agusta sastanak hrvatsko-slavonskih obrtnika. 6) 22, 23. i 24. agusta sastanak hrvatsko-slavonskih šumara. 7) 25. agusta dolazak Dalmatinaca. 8. 26. agusta otkriće Knđićevog spomenika. 9. 26. i 27. agusta sastanak učitelja sa glavnom skupštinom saveza hrvatskih učitelja. 10. 5., 6. i 8. septembra svečanosti hrvatskoga pjevačkoga saveza. 11. 6. septembra dolazak Slovenaca. 12. 6., 7. i 8. septembra temporerna izložba govoda za razplod i plemo. 13. 8. sept. natjecanje krava muzara obzirom na količinu i kakvoću mlieka. 14. 9. sept. dražba govoda za plemo. 15. 6., 7. i 8. sept. izložba proizvoda mliaka (sira, maslaca i masla.) 16. 9., 10. i 11. sept. temporerna izložba tovljenih govoda za rad. 17. 9., 10. i 11. sept. pokusno oranje i pokusi za tegljenje. 18. 12. sept. utrka društva za konjogojstvo sa plesom na večer. 19. 12., 13. i 14. sept. sastanak hrvatsko-slavonskih gospodar. 20. 12., 13. i 14. sept. 20-godišnjica zagrebačkog vatrogasnog društva i svečanosti vatrogasnoga saveza. 13. sept. pučka tombola društva čovječnosti. 21. 14., 15. i 16. sept. temporerna izložba konja za plemo, konja teglača i jahaca. 22. 15. i 16. sept. kupovanje konja po vojničkom izaslanstvu za vojsku. 23. 15. sept. natjecanje u podkivanju konja. 24. 16. sept. nagradivanje konja za belovarsko-kućičku vačku, varaždinsku i zagrebačku županiju. 25. 17., 18. i 19. sept. sastanak hrv.-slav. inženira i arhitekta. 26. 19. i 20. sept. temporerna izložba svinja, ovaca, kunića, peradi, golubova i pasa. 27. od 21. sept. do svršetka izložbe, izložba povrća, te kasnog groždja. 28. Ostali korporativni dolazci i ine zasnovane svečanosti nisu jošte dnevno fiksiране, te će se taj koledar u tom pogledu naknadno nadopuniti.

Književnost.

Primili smo za zahvalnošću sliedeće knjige:

Jolka, spjevao Vice Medini.

Sestre, drama u tri čina, napisao Eugenij Kumičić.

Studia o svatbenim ceremonijama kod dalmatinskih Morlaka. Napisao dr. Vladimir Pappafava.

Dvie veselo igre:

Mala Bludnja u jednom činu i Dora, u dva čina, napisao Milan Rije. Utrik je namijenjen zakladi medicinskog fakulteta u Zagrebu. Na prodaju u knjižari "Dioničke tiskara" u Zagrebu. Cijena 30 nov.

Slovenska kuharica ali navodno okusno kuhati navadna i imenita jedila. Spisala in na svitlo dala Magdalena Pleševica. V Ljubljani 1890. — Založil Henrik Ničman — 320 strani 80; tretji pomnoženje nasti. Velja 1 gl. 50 kr.; vezana 1 gl. 80 kr.

Nadpisi sredovječni i novovjekni na crkvah, javnih i privatnih sgradah itd. u Hrvatskoj i Slavoniji. Sbr. Ivan Kukuljević Sakcinski, izdala "Dioničke tiskara" u Zagrebu. Cijena 2 for. 50 kr.

Hrvatake Primorje Dragutina Hirca, svezak V., cijena svezku 40 nov. I u ovom svezku imado više liepih ilustracija.

Kraljević Marko u narodnim pjesmama. S tumačenjem manje poznatih ričti i izreka, uredio Ivan Filipović. Drugo pomnožno izdanje sa 21 slikom, risao Vjenceslav Anderle. Zagreb 1891. Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutch). Cijena knjizi tvrdo u platno vezanoj 1 for. austr. vr.

Ova zanimiva sbirka narodnih pjesama o slavnom junaku Kraljeviću Marku, što ja je uredio vrlo zaslužni hrvatski pisac i pedagog, g. Ivan Filipović, javlja se ovo po drugi put u novom i znatno pomnoženom izdanju izpod tiska. Rerna i nakladna knjižara dobro je učinila, što je

Gospodarsko-šumarstva
IZLOŽBA
1891.
u Zagrebu

Medunarodna izložba slika i umjetnina. — Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom.

Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pivničarstvo i včarstvo.	Gospodarstvo	Električna	Šumarstvo	Gospodarski obrt.
Cvijeće i sočivo. Pčelarstvo. Svilarstvo. Ribarstvo.	Otvorenje Zaključak	15	kolovoza listopada.	Gospodarska tehnika i graditeljstvo.
	Bomaci obrt	razsvjeta.	Stočarstvo	Učevna sredstva i literatura gospodarstva i šumarstva.

Glavni sgoditak u vrednosti 10.000 franaka. — Srećka 50 nč.

Cvijeće
sočivo
voće
IZLOŽBA
konje, rogatu marvu, svinje, ovce, koze, perad i pse

Put u Ameriku

ZA
NEW-YORK, CHICAGO,
SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO I ROSARIO
DI SANTA FE.

Ledaju direktne biljete
Mate Šverljuga Vinko Šverljuga
FIUME. FUŽINE.
Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 35-52

U radionici klepara 15-23
JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cijevih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradili i drži na skladištu kugelj i posuda, sa stolice u li bez peči iz cinka čvrsto građevu, te izradja i druge radnje kleparske uz najniže cene. Drži na skladištu štrcaljke proti peronospori (mildoru) po for. 3.50 i strojeve za sumporanje traja.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravu izvrsnoga zdravoga vina, kojega ni moći razločiti od pravoga naravnoga, pripravom to što skušano specialitetu. Cena 2 kil. (ki zadostojeta za 100 litrov vina) 5 gld. 30 kr. Recepti priloži se gratis. Jamčim najbolji vepel in zdrav isledek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moju nenadkriljivo esencu za sjačevanje zganilih pijač; ta esenca podeli pijačom prijeten, rezek okus in se dobiva lo pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vsterši pouk o uporabljanju. Rozum teh specialitet ponujam vskorotne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkriljive kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franco.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik
in PRAG. 1-20
Iščjo se solidni zastopniki.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerlikorcorega lubja in avstrijskih pomaranšnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelja“ v Ljubljani, je mehko toda ob eusm upirno, delovanje: prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Kazposilja je izdelovatelj v zabožkih po 12 in več steklenice. Zabožkih z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl. 5. kg. teke, velja gl. 5.26. Poštano plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25-4

Candee-ve škropionice

proti mildoru (peronospori) od mnogo strana kao najbolje priznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5
po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrsne sumporace za traje i svakotrsne strojeve za poljodjelstvo: mlaticnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd. Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 13-

LJEKARNA A. KELEK

nasljednici Rondolini utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 12.
Razprodaje slijedeće osobitosti: Glasovito i prave lastre iz Brellje, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo mlje; isto olje sa jodom i željezom. Elikzir Cocca okrepiljući i probavljajući. Elikzir China proti groznici. Anatersku vodu za usta. Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ustricavanja katrama. Kašicu proti poteznim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Taurinada sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrepiljuće želudac Prsak za zube bijeli i rezilcasti. Prsak ciparaki b eli i crveni itd. itd. 15-25
NB. Primaju se naručbe za taxestvo uz pogodbe povoljne i uz pouzće.

ŠUMEČIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli
u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva te radi čistog i obilnog gradiva Sifona, propisanih mizararom naredbom, koja se stupiti u kripost proga Junija t. g. pruži suda za led stroje proizvede: odabrane sladračne „Pasarette“ i „Sifona“ ne samo posre zdrave, već i vrlo jeftine.
Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornici li gg.:
Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarije Arturo Kazini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarije Antona Ursic-a. Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazaretto vecchia. 13-21

Kršćansko-narodno tvorničko skladište

svakotrsnog bruskog sukna
učitro preporuča se za proljetnu i za ljetnu sezonu:
3 m. svijetlog sukna za odjelo . . 3.90-4.25
3 . . crnog 4.25-4.50
3 . . svijetlog finijeg sukna za odj. 5.00-5.50
3 . . crnog 5.00-5.50
3 . . svijetlog sukna 6.25-7.00
3 . . crnog finijeg ksem. 7.00-8.00
3 . . Pikiat sukna kosmatog 7.25-8.50
3 . . Kamgarna svijetlogliernog za odjelo 10.00-12.00
3 . . Kamgarna crnog 12.00-16.00
2-20 kosmatog sukna za kabalice za odjelo 7.00-11.00
Osobito preporučam, Pervien, Dooking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukna za propisane uniforme. Isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — — i razne druge podstave, bilo ramačne vunené bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftiniji i trajniji vunenog sukna nek se obrati na bruskog sukna skladište 9-13

Em. Högere
u Prostejoru (Prossnitz) u Moravskoj.
Uzorki šalje besplatno. Naručena voda šaljem na zahjev franco ili s poštćem.

Dignutjem slobodne luke nize naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovoženi ili iz kančuka, nepremičivi, bijeli i crni radjeni ručno. Primajuć platno iz najisposovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. i jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodajo i uzajmljavo i svakojake prirodine. 4-13

Ivan Chero
skladišće i tvornica muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.
28-17
Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nč. 10, 20, 30 i više.
Corso br. 39. Trst.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježcom zaštitnom markom.

Najnoviji fabrikat Singera
Manufacturing i Comp. New-York jest visokoručeni izvorni „IMPROVED“ STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini 1000 hodaca u jednom času Dobiva se jedino kod 12-25

G. Neidlinger
Trst, Corso; Palača Salem
Generalni zastopnik za srednju, sjevernu i istočnu Europu.
Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Upozoruje se silno na padielane strojeve